

Harezm Dönemi Metinlerinde e/i Sorunu*

Mustafa Argunşah*

Özet: Türkçede kapalı e sesinin varlığı meselesi yüz yılı aşkın bir süredir tartışılmaktadır. Bu sesin tarihî metinlerde tespiti ve transkripsiyonlanması konusunda henüz birlik sağlanamamış, kimi araştırmacılar i ile gösterirken kimileri de é'yi tercih etmişlerdir. Bu makalede, adı geçen sesle ilgili tartışmalara değinilmiş, Harezm dönemi metinlerinde e/i meselesi üzerinde durulmuş, dönemin eserlerinin dökümü yapılmış, *Muinü'l-Mürîd* esas alınarak bu sesi taşıyan kelimeler karşılaştırılmış ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: kapalı e fonemi, Karahanlı Türkçesi, Harezm Türkçesi, Mu'inü'l-Mürîd

In Harezm Period Texts e/i Problems

Abstract: The existence of sound/vocal of closed e has been argued over a hundred years as a problem. Also there is not any consensus of determination of this vocal in historical texts or transcribing it. A number of researchers indicate the vocal as 'i' and some of them prefer 'é'. In this article we referred to related discussions, approached the problem of e/i in the texts of Harezm, sorted texts of said period, compared the words of Muinül Mürîd which include this vocal and evaluated the results.

Keywords: closed e phoneme, Karahan Turkish, Harezm Turkish, Muinül Mürîd.

1. Giriş:

Türkçede sekiz ünlü yanında dokuzuncu bir ünlü olarak kapalı e'nin varlığı konusu, V. Thomsen'in 1896'da açık e yanında ikinci bir e sesinin varlığını ileri sürmesiyle tartışma konusu oldu ve yüz yılı aşkın süredir tartışılmaya devam

* Bu makale, 29 Mayıs – 1 Haziran 2006 tarihleri arasında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından düzenlenen "Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu"nda sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş biçimidir.

** Prof. Dr., Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, KAYSERİ argunshah@erciyes.edu.tr